

Değerli dostumuz NAMIK SOFUOĞLU ‘nun 3 Haziran 2016 ‘da AIHM “İzzettin Doğan ve Arkadaşları” Büyük Daire duruşmasında yaptığı savunmanın tam metni:

“Sayın Başkan, değerli üyeler, efendim,

Sayın Açıkgül’e çok teşekkür ederiz. Çok ayrıntılı bilgiler verdi bize bu konuda. Özellikle Sufizm konusunda, Sufilik konusunda çok ayrıntılı bilgiler verdi. Verilen cevapları da zaten çok dikkatli okuduk. İslam’ın neresinde olduğunu, Aleviliğin ne olduğunu, ne olmadığını, ne ile karşılaştırılabileceğini veya ne ile karşılaştırılamayacağı konusunda çeşitli bilgiler edindik. Ama maalesef davamızın konusu bu değil. Biz burada teolojiyi tartışmaya gelmedik değerli yargıçlar. Biz, dikkat ederseniz, bütün dava boyunca, o tüm dosya boyunca teoloji ile ilgili bir tek kelime harcamadık. Bizim bütün amacımız hukuk. Hukuka uygunluğu temin etmek.

Bakın şunu size öncelikle söylemek istiyorum, Türkiye’nin 80 milyona yakın nüfusu var, ve bu bahsettiğimiz Alevi toplumu 25-30 milyonluk toplum. Yeni öyle 3/5 bin kişi, efendim dün ortaya çıkmış olan bir toplum değil, İslam’ın başından beri var olan bir toplum. Şimdi, sayın başkan ve değerli üyeler, şunu özellikle belirtmemiz lazım ki, burada bir ayrımcılık var ve bu ayrımcılık hem Avrupa değerlerine, burada sizler tarafından temsil edilen Avrupa değerlerine olduğu kadar sekülerizme de çok aykırı olan bir uygulamadır. İlk önce şunu belirtmek istiyorum sayın başkan.

Bir! cem Alevilerin ibadetidir. Bu konuda her ne kadar hükümet tarafından Aleviler arasında görüş birliği yok diye bir iddiada bulunuldu ise de hangi Alevi’ye sorarsanız sorun cem Alevinin ibadetidir. Cem dediğimiz şeyi size bir cümle ile anlatmak istiyorum, sadece bir cümle ile: cem Alevilerin bir araya gelerek, müzik eşliğinde enstrümanlar ile birlikte yaptıkları duadır ve ibadettir. Bu kadar basit. Alevilerin ibadetinin cem olduğu konusunda Aleviler arasında hiçbir görüş ayrılığı yoktur. O açıdan efendim orada yapılan şeyler ibadet değildir, cem ibadet değildir gibi iddiaların kabul edilmesi tamamen mümkün değildir. Acaba cem ibadet değildir, sayın hükümet temsilcisi cem ibadet değildir demedi, kelimeler olarak bunu demedi ama bu anlama gelecek sözcükler söyledi bize, cem ibadet değildir demenin Sözleşmenin 9. Maddesi açısından değerlendirirsek bunun bir ihlali olabileceği konusunu düşünebilir miyiz? Cem ibadet değildir demek bizi tanımlamak, bizim nerede olduğumuzu Alevilerin nerede olduğunu, ne yaptığını söylemek olmuyor mu? Bunun meşruiyetini sorgulamak olmuyor mu? Eğer bir Alevi ben cem yapıyorum ve ben cemi yaptığım zaman bu benim ibadetimdir diyorsa buna karşı hiçbir itirazın ileri sürülmesi mümkün değildir. Bakın sayın başkan, değerli yargıçlar, ülkemizde Sünni kardeşlerimizin çeşitli ibadetleri vardır, yüzlerce yıldır yapılmaktadır, bunlar kabul edilmiş ibadetlerdir, hiçbir problem yoktur ve bizler açısından da bizim cemimiz ibadettir. Buna karşılık hayır cem ibadet değildir şeklinde bir talebi ve iddiayı biz hiçbir zaman kabul etmiyoruz. Şimdi sayın başkan, evet Türkiye’de din özgürlüğüne bizim açımızdan bir müdahale yoktur. Biz Aleviler olarak cem evlerinde

özgürce ibadetlerimizi yerine getirebiliyoruz. O zaman bizim sıkıntımız nedir? Bizim sıkıntımız nedir? Sayın başkan, değerli üyeler, Türkiye Cumhuriyeti'nde din hizmetlerini vermek üzere devlet pozitif mükellefiyetler yerine getirmeyi taahhüt etmiş durumdadır. Çeşitli Avrupa ülkelerinde din konusunda hiçbir hizmet verilmemekle birlikte, yani devletin doğrudan bir hizmeti olmamakla birlikte, Türkiye pozitif birtakım yükümlülükleri yerine getirmeyi kabul etmiştir. Bunu da camilere ve mescitlere gerekli olan hizmetleri vermek şeklinde yerine getirmektedir. Bakın, Diyanet İşleri Başkanlığı konusunun gündeme gelmesinin ana sebebi, bizim burada dava ettiğimiz kurum Diyanet İşleri Başkanlığı değildir, Hükümettir, Diyanet İşleri Başkanlığının gündeme gelmesinin tek sebebi, ana sebebi bu hizmetlerin Diyanet İşleri Başkanlığı vasıtası ile verilmesidir. Birkaç gün önce Sayın Başbakan Yardımcısı açıklama yaptı, 180 bin kişi istihdam edilmektedir, 180 bin kişi. 130 bin civarında cami ve mescit vardır. Bakın Osmanlı döneminde neredeyse 20 milyon kilometrekareye yakın bir alana hükmeden Osmanlı döneminde bütün Osmanlı İmparatorluğunda 10 bin tane cami varken, bugün bütün Türkiye'de, Osmanlı imparatorluğunun yüzde otuzu, pardon yüzde üçü kadar yer kaplayan ülkede 130 bin tane cami vardır. 180 bin tane personel vardır ve bugün, bu yıl açıklanan bütçede, sadece bu yıl açıklanan bütçede 5 milyar 750 milyon Lira, yaklaşık 2 milyar Dolarlık bir bütçe söz konusudur. Bakın dinleyiciler var, bizler varız, Türkiye'de 25-30 milyon insan var. Bu inançta olan insanlar var. Bu insanların hepsi vergi ödüyorlar ve bizim ödediğimiz vergiler de bu bütçenin içine katılarak devlet harcamalarını düzenliyor. Siz 2 milyar dolara yakın bir bütçeyi sadece Diyanet İşleri Başkanlığının Sünni inanca mensup olanlara yönelik bir kamu hizmeti vermesi için harcadığınız zaman, bu insanlara yazık değil mi? Bir Lira para harcanmıyor. Alevi inancına mensup olan kişiler için Türkiye Cumhuriyeti devleti tarafından bir Lira para ayrılmamaktadır. Bu bir ayrımcılık değil ise nedir sayın başkan, değerli üyeler?

İkinci konuya geçmek istiyorum müsaadenizle: Alevilerin ibadethanesi Cem evidir. Bu konuda bütün Aleviler arasında görüş birliği vardır ve Cem evi gerçeğini size çok kısaca şöyle anlatmak istiyorum: Türkiye'de gelişen şehirleşme ile birlikte, özellikle şehirlere göç eden Alevilerin oluşturduğu yeni Cem evlerimiz var. Evet, şu anda Türkiye'de büyük şehirlerde 1151 tane cem evimiz var, ama 3 bininin üzerindedir, 4 bine yakındır, kasabaları, köyleri ve diğer noktaları hesaba kattığınız zaman. Esasında Cem evinin ibadethane olup olmadığı konusu 2. Dairenin verdiği 02 Aralık 2014 tarihli kararla, Cem Vakfının Türkiye'ye karşı açmış olduğu kararla zaten çözümlendi. 2. Dairenin burada verdiği karar ve kesinleşen karar, bu karar kesinleşti, Cem evinin bir ibadethane olarak kabul edilerek Türkiye Devleti tarafından sadece, o karara ilişkin olarak söylüyorum, enerji veya aydınlatma giderlerinin karşılanması açısından Türk Devletinin yaptığı uygulamanın bir ayrımcılık olduğu konusunda çok kesinleşen bir kararımız var. Şimdi o karara baktığımız zaman, bütün Avrupa açısından Cem evi bir ibadethanedir, tek istisnası Türkiye, çünkü bizim hükümetimiz Cem evlerinin ibadethane olduğunu kabul etmiyor. Sayın başkan, değerli üyeler, bizim talebimiz şuydu: eminim hepiniz dosyayı çok

dikkatli okumuşsunuzdur, dört önemli talebimiz var. Bir: din hizmetlilerinin Alevilere kamu hizmeti olarak verilmesi. Nasıl ki değerli Sünni kardeşlerimiz camilere mescitlere gidip bu hizmetleri ücretsiz olarak alıp ibadetlerini yerine getiriyorlarsa bizim ibadetlerimizi de kamu hizmeti olarak veriniz, yani eğer devlet bir şeyi pozitif olarak yapmaya niyetlenmiş ise ve bunu yerine getirmekte ise niye vatandaşlar arasında ayırım yapsın? İkinci Nokta, çok önemli, çok önemli: demin size söyledim değerli yargıçlar, 180 bin kişi istihdam ediliyor sadece bu hizmetin verilmesi için. Eh bu Alevilerin de kendi inanç önderleri var, bu işleri bu ibadetleri yapan insanları var. Eh bu insanlar niye, efendim, özlük haklarından yararlanmasınlar? Niye bu insanlar istihdam edilmiyor? Bu binlerce kişinin de istihdam edilmesi lazım önemli bir nokta.

Üçüncü talebimiz neydi, ki bu 2. Daire tarafından verilen karar tarafından zaten tescil edilen bir konudur, Cem evlerinin ibadethane statüsüne getirilmesi idi. Neden ibadethane statüsü önemli? Bu çok önemli bir nokta sayın başkan, değerli yargıçlar. Şimdi şu örneği vermek istiyorum size: örneğin ülkemizde bir şehir planlaması yapılırken, bir şehir planlaması yapılırken, halka ait olan topraklarda ya da kamuya ait olan alanlarda çeşitli ibadethane yerleri ayrılıyor. Bu önemli bir şey, yani vatandaş cebinden para vermiyor oraya, zaten belediyeler, devlet, hükümet, bir ibadethane yeri ayırıyor ve talep olduğu zaman, talep olduğu zaman, ama vatandaş kendi cebinden, ama devletin desteği ile bir şekilde oraya bir ibadethane yapılıyor. Aleviler bu talepte bulunduğu zaman, “Siz ibadethane değilsiniz ki, bir size niye yer verelim?” diyor. Bu sefer vatandaş ne yapıyor, demin söyledim ya size 5 milyar küsur milyon lira para ayrılıyor diye, yeniden elini cebine atıyor, gidiyor arsa alıyor. Bakın ikinci bir masraf daha yapıyor. Demin size söyledim, talebimizden bir tanesi özlük haklarının düzenlenmesi ve istihdamı idi. Cem evini bir şekilde inşa etti, orada hizmeti verilmeye başlandı, ibadet edilmeye başlandı. Oranın dedesi ver, babası var, görevlileri var. Bunların maaşlarını kim verecek? Yeniden vatandaş veriyor. Hem vergisini veriyor hem kendi cebine müracaat edip yeniden para harcıyor. Eh bu ayrımcılık değil de nedir sayın başkan, değerli üyeler? Bunun tam adı, tam kelimesi, tamamıyla diskriminasyondur. Başka bir şey bulamıyorum. Kullanacak başka bir kelime bulamıyorum. Sayın Başkan, ülkemizde bu hizmetlerin verilmesi için, tabi bu hizmetlerin verilmesi için de personel yetiştirilmesi lazım, imam lazım, hoca lazım, müezzin lazım, binlerce imam hatip okulu açıldı. Birlerce imam hatip okulu açıldı. Siz imam hatip okulunu bilmeyebilirsiniz, ben size anlatayım. Sünni İslam’ın, üzerine basa basa söylüyorum, Sünni İslam’ın ibadet hizmetlerinin yapılması için personel yetiştirilmesi amacıyla açılan okullardır ve bu okullarda, sayın Başbakan da geçen gün açıkladı, hedefleri bu sene bir milyona yakın öğrencidir. Bakın Türkiye’nin bu kadar insana, bu kadar imama, hatibe bu kadar şeye ihtiyacı var mı? O ayrı bir tartışma konusu. Ama bu binlerce imam hatip okulunun karşısında, Alevi İslam’ın eğitiminin verilmesi için, öğretilmesi için bir tane okul yoktur Türkiye’de. Bir tek okul yoktur. Biz halen daha kendi geleneksel yöntemlerimiz ile eğitim veriyoruz. Bunun adı diskriminasyon değil de nedir? Soruyorum size, diskriminasyon değil de nedir? Millî Eğitim Bakanlığı, evet sayın

hükümet vekili söyledi, çok ufak tefek de olsa birtakım bilgiler girildi, ama din derslerinin adı din kültürüdür ama konumuz ile belki ilgisi yok ama, ama orada din eğitimi verilmektedir ve Mansur Yalçın Davasında bu konuda 2. Daire tarafından kesin bir karara bağlanmıştır ve Hükümetin 6 ay içinde, Ağustos ayının sonuna kadar bir yol haritası vermesini bekliyoruz. İşte burada kendilerine de bu konuyu belirtmek istiyorum. Şimdi şöyle bir şey oldu: Sufi kardeşlerimiz bu taleplerde bulunurlarsa, diğerleri de bulunurlar diye. Bulunsunlar. Cebinizden mi veriyorsunuz? Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının ödediği vergilerden oluşan bir bütçe var. Siz bu bütçeden tahsisat yapıyorsunuz. Başkalarının talebi olursa da onların da tahsisatlarını karşılayacaksınız. Bu kadar basit. Biz sadece Sünni İslam’a hizmet veriyoruz, Sünni İslam dışında hiçbirine hizmet vermeyiz demek tamamen büyük bir ayrımcılıktır. Sayın Başkan, size bugüne kadar ki uygulamalar ile “de facto” uygulamalar ile ilgili yazılı bilgi vermiş idik. Ben son bir konuda size kısa bir bilgi verip müsaadeniz olursa da dosyaya bir şey arz etmek istiyorum.

2. Dairenin verdiği karardan yani 02 Aralık tarihinde verilen karardan tam bir gün sonra İstanbul’un önemli bir belediyesi olan Maltepe Belediye Meclisi bir karar aldı. Deki ki, mademki Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Avrupa Topluluğu artık cem evlerini bir ibadethane olarak kabul ediyor, biz de ülkemiz de bunu kabul edelim ve Cem evlerinin ihtiyaçlarını karşılayalım. Çok güzel bir karar sayın yargıçlar, fakat, aynı beldenin, aynı belediyenin kaymakamı, yani devletin oradaki temsilcisi bu kararın iptal edilmesi için gitti İdare Mahkemesinde dava açtı. İdare mahkemesinde dava açtı. Daha önce verdiğiniz kararları tekrarlayarak zamanınızı almak istemiyorum, özellikle de sizlere karşı zaten sizlerin verdiği kararların efendim özetlerini yapmak da istemiyorum. Ama sayın Başkan Müsaade ederseniz, bu Maltepe Kaymakamlığı tarafından açılan dava ile ilgili belgeleri dosyaya arz etmek istiyorum.

Bir ikinci, bir son konumuz da var, son birkaç dakikam kaldı özür dilerim, bugüne kadar biz, vekiller olarak, değerli arkadaşlarım olarak, davacılardan bir vekalet ücreti, bir ücret talep etmedik ve almadık ve on senedir bunu gönüllülük üzerinden devam ettiriyoruz. Ancak, tabii ki masraflarımız oluyor. Eğer sayın başkan müsaade eder ise, bize 3-5 gün, bir hafta bir zaman tanır ise, efendim transport giderlerimiz, uçak masraflarımız ve otel masraflarımız ile ilgili belgeleri de dava dosyasına ödenmek üzere arz etmek istiyoruz. Sayın Başkan, değerli üyeler, yaptığımız bu açıklamaları göz önüne alarak, özellikle 9. Madde açısından Hükümetin Alevilere karşı tamamen ihlal içinde olduğunu ve 14. Madde açısından da bir ayrımcılık içinde olduğunu ve diğer vatandaşlara karşı verilen kamu hizmetlerini Aleviler açısından vermemeyi tercih ederek pozitif mükellefiyetlere aykırı davrandığı yönünde karar verilmesini talep ediyorum. Benim sürem doldu değerli başkan, sayın üyeler, fakat idare hukuku ve siyaset bilimi uzmanı ve özellikle din devlet ilişkileri ve Türkiye’deki Diyanet İşleri Başkanlığının uygulamaları konusunda önde gelen uzmanlarımızdan biri olan Profesör Doktor İhtar Gözaydın aramızda, kendisi ayrımcılık konusunda bizlere ve sizlere hitap etmek istiyor. Buyurun efendim. Çok teşekkür ederim.”